

Liikenne- ja viestintävaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 19/2026 vp): Asia on saapunut liikenne- ja viestintävaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- liikenneneuvos Veli-Matti Syrjänen, liikenne- ja viestintäministeriö
- erityisasiantuntija Saara Louko, liikenne- ja viestintäministeriö
- neuvotteleva virkamies Heidi Mäntylä, oikeusministeriö
- johtava asiantuntija Marjo Immonen, Liikenne- ja viestintävirasto
- johtava asiantuntija Mikko Västilä, Liikenne- ja viestintävirasto
- erityisasiantuntija Jussi Pääkkönen, Kilpailu- ja kuluttajavirasto
- tulliyli tarkastaja Ville Korhonen, Tulli
- toimitusjohtaja Mika Mäkilä, Linja-autoliitto ry
- edunvalvontajohtaja Ari Herrala, Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- Liikenneturva
- Rajavartiolaitos
- Tamlans Oy
- Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT ry
- Logistiikkayritysten Liitto ry
- Suomen Autokoululiitto ry
- Suomen Huolinta- ja Logistiikkaliitto ry

Valiokunta on saanut ilmoituksen, ei lausuttavaa:

- Elinkeinoelämän keskusliitto ry

Valiokunnan mietintö LiVM 4/2026 vp

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi liikenteen palveluista annettua lakia, ajokorttilakia, kuljettajantutkintotoiminnan järjestämisestä annettua lakia ja sakon täytäntöönpanosta annettua lakia. Esityksen tavoitteena on parantaa henkilö- ja tavaraliikenteen harjoittamista koskevan EU-sääntelyn noudattamisen ja valvonnan edellytyksiä, edistää ympäristöystävällisten ajoneuvojen yleistymistä maanteilla sekä kuljettajien saatavuutta.

Liikenteen palveluista annettuun lakiin lisättäisiin ulkomaisen yrityksen Suomessa tilapäisesti suorittamia kuljetuspalveluja eli niin sanottua kabotaasiliikennettä koskevaa EU-sääntelyä tarkentavia säännöksiä sääntelyn noudattamisen ja valvonnan mahdollistamiseksi. Samalla lakiin lisättäisiin uusia seuraamussäännöksiä, jotta kabotaasirikkomuksesta ja kuljettajatodistuksen hankkimisen laiminlyönnistä voidaan jatkossa määrätä hallinnollinen seuraamusmaksu. Seuraamusmaksut lisättäisiin myös sakon täytäntöönpanosta annetun lain soveltamisalaan.

Ajokorttilakiin lisättäisiin väliaikainen nykyisen ajokorttidirektiivin mahdollistama säännös B-luokan ajo-oikeuden laajuudesta. Vähintään kaksi vuotta aiemmin myönnetty B-luokan ajokortti oikeuttaisi tavaroiden kuljettamiseen vaihtoehtoisella polttoaineella toimivalla ajoneuvolla, jonka suurin sallittu massa on enintään 4 250 kg. Poikkeus koskisi Liikenne- ja viestintäviraston myöntämällä tavaraliikenneluvalla tehtäviä tavarankuljetuksia.

Ajokorttilakiin lisättäisiin myös uuden ajokorttidirektiivin mukaiset, marraskuussa 2027 sovellettavaksi tulevat poikkeukset B- ja BE-luokan ajo-oikeuksien laajuuksista, jotka mahdollistaisivat vaihtoehtoisella polttoaineella toimivan kuorma-auton tai sen vetämän ajoneuvoyhdistelmän kuljettamisen. Lisäyksillä pantaisiin täytäntöön osa uuden ajokorttidirektiivin säännöksistä.

Kuljettajantutkintotoiminnan järjestämisestä annettua lakia muutettaisiin keventämällä ajokokeen vastaanottajaa koskevia vaatimuksia. Muutokset koskisivat ajokokeen vastaanottajan tehtävän sisältöä ja pätevyysvaatimuksia.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.5.2026. Ehdotetut ajokorttilain muutokset tulisivat kuitenkin pääsääntöisesti voimaan vasta 26.11.2027.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

(1) Hallituksen esitystä on pääasiassa pidetty asiantuntijakuulemisessa tarpeellisena, kannatettavana ja hyvin valmisteltuna. Valiokunta yhtyy näihin näkemyksiin.

Kabotaasia koskeva sääntely

(2) Esityksen tarkoituksena on tarkentaa maanteiden kabotaasiliikennettä koskevaa EU-sääntelyyn perustuvaa kansallista sääntelyä. Kabotaasiliikenteellä tarkoitetaan ulkomaisten kuljetusyritysten tilapäisesti suorittamia Suomen sisäisiä kuljetuksia. Esityksellä lisätään uusia

Valiokunnan mietintö LiVM 4/2026 vp

seuraamussäännöksiä, jotta kabotaasirikkomuksesta ja kuljettajatodistuksen hankkimisen laiminlyönnistä voidaan jatkossa määrätä hallinnollinen seuraamusmaksu.

(3) Valiokunta pitää esityksen kabotaasia koskevia ehdotuksia saamansa selvityksen perusteella tarpeellisina ja perusteltuina ja katsoo, että ehdotettu sääntely on omiaan edistämään tavara- ja linja-autoliikenteen harjoittamista koskevan kabotaasisääntelyn noudattamista ja parantamaan sääntelyn valvonnan edellytyksiä. Muutosehdotukset helpottavat ja tehostavat viranomaisvalvontaa ja ovat omiaan vähentämään epätervettä kilpailua ja harmaata taloutta kuljetusalalla.

Ajokorttiluokkia koskevat muutokset

(4) Esityksessä ehdotetaan, että B-luokan ajokortti oikeuttaisi kuljettamaan enintään 4 250 kg painavaa vaihtoehtoisella polttoaineella toimivaa ajoneuvoa tietyin edellytyksin tavarankuljetuksissa. Ajokorttilakiin (386/2011) tehtäviä muutoksia on pääosin kannatettu asiantuntijakuulemisessa ja katsottu, että muutoksella on positiivisia vaikutuksia erityisesti jakeluautojen kuljettajien saatavuuteen. Lisäksi ehdotuksella on myös päästöjä vähentäviä vaikutuksia.

(5) Asiantuntijakuulemisessa on kuitenkin tuotu esille myös huolenaiheita ehdotuksen turvallisuusvaikutuksista ja katsottu, että muutoksen toimeenpano tulee toteuttaa hallitusti ja turvallisuusvaikutukset huomioiden. Saadun selvityksen mukaan nykyinen B-luokan ajokorttikoulutus ei kaikilta osin kata raskaampien ajoneuvojen kuljettamiseen liittyviä keskeisiä osa-alueita kuten ajoneuvon massan, kuormauksen ja painopisteen vaikutuksia ajoneuvon hallintaan.

(6) Esityksessä ehdotuksen negatiiviset vaikutukset liikenneturvallisuudelle on arvioitu vähäisiksi, sillä määräaikaisen sääntelyn vaikutukset rajoittuvat ajallisesti noin puoleentoista vuoteen ja poikkeuksen kattamat ajoneuvot yleistyvät hitaasti. Valiokunta pitää kuitenkin tärkeänä, että ehdotuksen turvallisuusvaikutuksia seurataan jatkossa ja tarvittaessa ryhdytään toimenpiteisiin sääntelyn muuttamiseksi esimerkiksi mahdollisen täydentävän koulutuksen osalta, erityisesti jos määräaikaisen sääntelyn voimassa oloa halutaan jatkaa.

Ajokokeen vastaanottajaa koskevat muutokset

(7) Esityksellä ehdotetaan muutettavaksi ajokokeen vastaanottajien pätevyysvaatimuksia. Osassa asiantuntijalausunnoista on tuotu esille myös huolia ajokokeen vastaanottajaa koskevan sääntelyn osalta ja suhtauduttu varauksella ajokokeen vastaanottajan vaatimustasoa alentaviin ehdotuksiin.

(8) Saadun selvityksen mukaan ajokokeen vastaanottajien saatavuuden on arvioitu tehtävässä toimivien ikärakenteen vuoksi heikentyvän merkittävästi lähivuosina. Lisäksi viime vuosien ajokokeiden suoritusmäärät ovat kasvaneet huomattavasti ja ajokoeaikojen saatavuudessa on ollut paikoin selkeitä puutteita. Saamansa selvityksen perusteella valiokunta katsoo, että mahdollisuudet päästä ajokokeeseen on tarpeen turvata muuttamalla sääntelyä esityksen mukaisesti siten, että vastaanottajien saatavuus paranee. Valiokunta pitää keskeisenä, että sen

Valiokunnan mietintö LiVM 4/2026 vp

saaman selvityksen mukaan ajokokeen vastaanottajien osaamisen riittävästä tasosta huolehditaan myös jatkossa.

Seuraamusmaksujen maksamisen tehostaminen

(9) Valiokunnan saaman selvityksen mukaan seuraamusmaksujen saaminen erityisesti ulkomaisilta kuljetusyryyksiltä voi vielä tänäkin päivänä olla käytännössä vaikeaa. Asiantuntijakuulemisessa on tuotu esille tarve säätää rahavakuudesta esityksessä säädettyjen seuraamusmaksujen saamisen varmistamiseksi. Lisäksi kuulemisessa on tuotu esille, että vakuuden lisäksi tehokas keino olisi rengaslukon käytön salliminen, jotta ulkomaisella liikenteenharjoittajalla ei kabotaasirikkomuksen toteamisen jälkeen olisi mahdollisuutta poistua maasta ja jättää seuraamusmaksua maksamatta. Saadun selvityksen mukaan käytäntö on varsin yleisesti käytössä useissa muissa EU-maissa.

(10) Valiokunnan saaman selvityksen mukaan vastaavat keinot voisivat olla tarkoituksenmukaisia myös joidenkin muiden liikenteen rahamääräisten seuraamusten kuin pelkästään nyt käsitellyssä olevien seuraamusmaksujen kohdalla. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan tämän kaltainen sääntely vaatisi kuitenkin asian huolellista arviointia muun muassa useiden perusoikeuksien kannalta.

(11) Valiokunta pitää erittäin tärkeänä, että kabotaasirikkomuksesta ja kuljettajantodistuksen laiminlyönnistä määrättävät seuraamusmaksut saadaan myös perittyä tehokkaasti. Valiokunta ehdottaa näin ollen eduskunnan hyväksyttäväksi lausuman, jonka mukaan:

Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto selvittää mahdollisuutta säätää kabotaasirikkomusten seuraamusmaksujen ja tarvittaessa muiden liikenteen rahamääräisten seuraamusten maksamisen tehostamiseksi rahavakuutta tai rengaslukkoa koskevat säännökset, joilla varmistetaan maksujen saaminen nykyistä tehokkaammin myös ulkomaisilta kuljetusyryyksiltä.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Liikenne- ja viestintävaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 19/2026 vp sisältyvät 1.—4. lakiehdotuksen.

Eduskunta hyväksyy yhden lausuman. (Valiokunnan lausumaehdotus)

Valiokunnan lausumaehdotus

1. *Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto selvittää mahdollisuutta säätää kabotaasirikkomusten seuraamusmaksujen ja tarvittaessa muiden liikenteen rahamääräisten seuraamusten maksamisen tehostamiseksi rahavakuutta tai rengaslukkoa*

Valiokunnan mietintö LiVM 4/2026 vp

koskevat säännökset, joilla varmistetaan maksujen saaminen nykyistä tehokkaammin myös ulkomaisilta kuljetusyrityksiltä.

Helsingissä 16.4.2026

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

varapuheenjohtaja Timo Furuholm vas
jäsen Pekka Aittakumpu ps
jäsen Marko Asell sd
jäsen Heikki Autto kok
jäsen Seppo Eskelinen sd
jäsen Atte Harjanne vihr
jäsen Petri Huru ps
jäsen Aleks Jäntti kok
jäsen Sheikki Laakso ps
jäsen Jani Mäkelä ps
varajäsen Merja Rasinkangas ps
varajäsen Tere Sammallahti kok

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Juha Perttula